

ZUTPHEN, 28 Januari 1948.

30 JAN 1948

ONDERWERP:

Vergadering Comité
"Rijkseenheid".

Aan de Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68 BUREAU B

te

2-2-48

OPGELEGD

's-GRAVENHAGE.

Hierbij heb ik de eer U HoogEdelGestrenge te doen
toekomen een verslag van een op 15 Januari 1948 alhier gehouden
openbare vergadering met debat van het Nationaal Comité
"Handhaving Rijkseenheid".

De Commissaris van Politie,

VERSIAC van de openbare debatvergadering van het Nationaal Comité "Handhaving Rijkseenheid" gehouden op 15 Januari 1948 in de Casinozaal, aan het Ouderend te Zutphen.

Zaalcapaciteit : 450 personen.

Aanwezig : pln. 450 personen.

Entree : f.0.25.

Spreker : oud Indisch onderwijzman.

Debater : C.Hagen, lid der Provinciale Staten van Gelderland, Wethouder der Gemeente Brummen voor de Partij van de Arbeid en oud Indisch-onderwijzman.

Voorzitter :

Weekoverzicht.

Par.,H datum . 6 FEB 1948

Omstreeks 20.05 uur opent de voorzitter deze vergadering en deelt mede, dat de spreker voor deze avond de Heer , verhindert was wegens ziekte deze avond in Zutphen aanwezig te zijn doch dat het plaatselijk Comité zich gelukkig prees, dat zij de Heer , oud Indisch onderwijzman bereid had gevonden deze avond te willen spreken. Verder verwelkomde hij de debater van deze avond de Heer Hagen uit Brummen. Hierop sprak hij een kort openningswoord en begon aldus :

Geachte aanwezigen.

De opzet van deze debatavond was een avond met de Partij van de Arbeid met evenveel spreektijd, doch aangezien deze Partij gisteravond reeds een debatavond had met een Communist, was dit voor huren niet mogelijk. Zij vroegen hierop een maand uitstel hetgeen wij niet konden toestaan. Hierop besloot het Comité zelf een vergadering te houden en de Partij van de Arbeid te vragen om een debater en wij prijzen ons gelukkig, dat de Heer Hagen bereid is gevonden deze avond namens de Partij van de Arbeid te debateren. Ik stel mij voor deze avond eerst de spreker een uur en dan de debater een half uur te verlenen voor debat. Daarna een ogenblik pauze. Hierna replek van en daarna de Heer Hagen 10 minuten voor replek. Wil dan nog een ogenblik voor replek dan zullen wij dat toestaan. Verder heb ik nog iets op het hart en wel dit. De Voorzitter van de Partij van de Arbeid te Zutphen, heeft in het slotwoord van zijn rede op 1 December j.l. gezegd, dat het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid overbodig was. Wij willen echter afwachten. In de toekomst zullen wij zien wie van ons in het gelijk stond. Verder verzoek ik de aanwezigen deze avond tijdens de rede van spreker en debater geen tekenen van af-of goedkeuring te geven. Wel is het natuurlijk toegestaan na beëindiging van de rede van goedkeuring of afkeuring blijk te geven. Met deze korte inleiding verklaar ik deze vergadering voor geopend en geef ik het woord aan de spreker, de Heer

Deze begon zijn rede aldus.

Mijnheer de Voorzitter, Vergadering.

Ons land is het er nu langzamerhand wel over eens dat den Heer in de knoel zit evenals de Partij van de Arbeid met het Indische Vraagstuk. Er komen wel eens berichten, zoals gisteren, dat men meent dat dit een lichtpunt is. Het bericht van gisteren betreffende de wapenstilstand, doch bedriegt mijn geheugen mij niet, dat is op 5 Augustus 1947 ook ree ds een besluit genomen om de strijd te staken. Toch meen ik, dat er na die datum nog wel gevraagd is. Ik zie tenminste geregeld verlieslijsten. Wat betekent dus dit nieuwe besluit "Staakt het vuren". Wat betekende dit op in Augustus. De Partij van de Arbeid zegt : "De tijd zal het leren." De tijd heeft veel bloedigs geleerd. Het begint onze jongens en ook hun ouders en verwanten te vervelen. Het wil dan ook deze avond de dingen zeer scherp stellen. Dit, om juist en goed verstaan te worden. Onze tegenwoordige Regering kan niet alles meer verbloemen en de heren Ministers lopen en vliegen heen en weer, als een kip die h

ei niet kwijt kan. Wij hebben thans vier of vijf Ministers van Kolonien, je raakt er de tel van kwijt. Ondanks dit alles heeft men kans gezien, onze vrije gebiedsdelen te degraderen tot kolonien. Wat er thans is, is niet meer het zelfbesturend Indie van voor '42. Nadat het ei van Lingadjatti een stenen ei bleek te zijn, heeft men thans weer iets anders uitgevonden, n.w. een tussenregering. Leechol zonder wettelijke basis en buiten de Grondwet om. Reeds een jaar geleden waarschuwde Professor Gerretor hiervoor. Er wordt niet gerept van een Souverein Indie zoals wij dit voorstaan. Er is een Regering in elkaar gezet doch niet gevormd. Wel Souverein, doch los van het Koninkrijk. Dit is het Nederlandse Volk niet kwalijk te nemen dat het haar niet meer interesseert, want ze is beu van al het gescharrel. Wat het Nederlandse Volk wel interesseert is, dat het haar zonen ter beschikking moet stellen van de Regering. Voor Indonäsie dat geen Rijksdeel meer wordt. Op Djokja is verschillende malen een beroep gedaan om de lstaat te worden van deze Regering. Deze zelfde Republiek, een staat van profiteurs en collaborateurs. Dit is niet een kwalificatie van mij, doch van de Regering zelf. Het onder buitenlandse curatele gesteld Batavia wil zich losmaken van haar soevereiniteit over Java en Sumatra. Zij wil een heuse Regering presenteren over een heus Indie. Dit is doorzichtig. Men wil de Revolutie legaliseren langs illegale weg. Deze houding heeft niets anders gebracht dan schade en de levens van duizenden. Het is een te grabbel smijten van alle eer. Op de Conferentie van West Java kreeg iederen afgevaardigde een slof sigaretten, doch wat geeft dat. Wie het breed heeft laat het breed hangen. Ieder fatsoenlijk Indier ziet dit met afgrijzen aan en zij snakten naar de dag, dat een Starckenborg terug komt. Batavia is een Sodon en Comorra, schreef een Indier. De Protestantse Kerk moest een bordschap voorlezen van de kansels tegen de vergaande corruptie. Ik wil pogen U de ogen te openen voor de bron van al dit wanbeleid. De Overheid na de bevrijding, zoals Schermerhorn Jonkman en Logeman zijn, dat is mijn overtuiging, niet met ander noble bedoelingen begonnen, doch zij hebben het Revolutionaire beginsel onderkend. Ook Kraemer, Indie kenner bij uitnemendheid, staat wel een sociale Indische politiek voor doch staatkundig zie hij de Revolutie niet meer. Dit heeft tot gevolg, het omgekeerde van wat men stelt. Het resulteert in het omgekeerde van wat het poneert. Dit is een verachting der Historie. Zij wilden de koloniale verhouding verbreken en daarvoor een wettelijke basis vinden. Professor Kraemer zegt: "De historie is ons uit de hand genomen doch men mag de ontwikkeling niet tegenhouden. Hier hebt U het revolutionaire beginsel. Het poneert, dat het Indie vrij wil maken daarbij erkennend, dat dit niet vrij was. Sedert 1922 was de koloniale Regering in Indie opgeheven bij de wijziging van de Grondwet. Indie was een vrij, zelfstandig bestandsdeel. De Regering heeft de koloniale verhouding weer geschapen. Thans zien wij, dat onze Regering gaat onderhandelen met de Revolutie op een vreemd schip, onder een vreemde vlag. Dit is mensonterend. Het defaitis viert hoogtij net als in de dagen van het gebroken geweertje. Dit is gevolg van de Politiek Indie los van Holland. De Partij die de revolutie niet aandurft. Wie de daad van de Zeven Provinciën in 1937 niet afkeurde. Van der Goes van Naters spreekt van mijn paragoenoot Sjahrir. Ik zeg maar Soort zoekt soort. Het resultaat? Deze Partij zendt dienstplichtige Nederlandse soldaten de tropen in. Dit heeft de reactionaire Regering voor de oorlog nimmer hoeven te doen. Deze Regeringspartij in eerste instantie, want de Rooms-Katholieken lopen naar mee. Zij doen dit om de economische voordelen. Wat poneert dit revolutionaire beginsel. Zij zal de bevolking van Indie vrij maken. Er bestond een vrije gemeenschap al sinds drie eeuwen. Deze vrije bevolking stond achter de Nederlandse Regering, achter Oranje. Vrije gemeenschap uit alle rangen en standen. Er bestond een vrije dienstneming met een ei en lege in Indie en wat voor een leger. Een klein leger van 30000 man er niet zoals thans. Sjarifoeddin zei in het laatst van 1941:

"De verbondenheid met het Moederland mag niet worden verbroken."
Indie had een eigen bestuur met een eigen Parlement en was in die dagen meer verbonden met ons land dan thans met Beel en ons Parlement. De Ned. Regering bemoeide zich vrijwel niet met de Indische Regering. De begrotingen werden hier pro forma goedgekeurd doch een ieder weet, dat er nimmer iets werd veranderd. De lof van Indie behoeven wij niet te bezingen want dit deed toen het buitenland. Dit Paradijs was niet geschapen door de 300 000 daar levende Europeanen doch was historisch gegroeid. Toen was er eenheid met een Staatsregeling die thans als een vod is verscheurd. Dit, aanwezig is het resultaat van het Revoluitionaire beginsel. Dit te vergelijken met de Nazi terreur is laag en daartegen protesteer ik. Hiervoor zijn niet die Indiërs gevallen voor Vorstin en Vaderland. Onder de gevormde Regering vindt U geen Europeanen of Indo-Europeanen. Het Je Maintiendrai wordt thans vervangen door Je lacherai. Een gematigd man als het Kamerlid Meijerink zei, dat de toestand in Indonesie op het ogenblik is als in 1848. De indische bevolking heeft eerst gebukt onder de Japanner doch bukt thans minstens even zwaar onder het banditisme. Dit is het koloniaal systeem van thans Indie was los van Holland, los van het partijbelang. Nimmer was het meer gekluisterd dan thans. Alles is geroofd. Gouverneur-Generaal Parlement, Staatsbestel. Het beste wat het bezat, hun eenheid, beroofde Holland het. Geen wonder dat de bevolking thans uitroept, "Van dat Holland moeten wij niets hebben." 2 jaar geleden sprak me van het gezag van de Republiek doch daarvan horen we niets meer. Toen de politionele actie werd ingezet werd deze beperkt. Dit was een schot in de rug van de jongens. De Republiek moest leven, vrucht van het revolutionair beginsel. De republiek moest een hart onder de riem worden gestoken. Dit was gesol met duizenden levens. De Partij van de Arbeid dreigde met uittreding uit de Regering wanneer de actie niet werd beperkt waarop deze werd stopgezet midden in de Rimboe. Een Amerikaans generaal vroeg aan Van Mook, of hij gek was doch de Regering zei: "stop". Hij meent dat dit besluit was genomen door de Veiligheidsraad doch voordat deze had beslist was de actie reeds stopgezet. Hiervan is de Partij van de Arbeid de schuld. Vorrink onthulde, dat de politionele actie gevaar opriep voor een kabinetcrisis. Dus door het geschil voor de Veiligheidsraad te brengen, redden de Indonesiers de Rooms-Aode Regeringscoalitie. De ene dienst is de andere waard. Thans krijgt de Republiek 4 zetels in de Interim Regering. Onze jongens mogen optreden als sche rechters doch niet strijden voor de soevereiniteit. Hoe oordeelt de soldaat langs de demarcatielijn hierover? In Batavia wordt men handgranaten gesmeten als pepernoten. Een soldaat schreef dat bab die voor hen hadden gewassen, vermoord werden. Eveneens de dokter die patienten helpen. Is dit recht en veiligheid brengen? Volgen de Regering zijn er volgens de wapenstilstand op 5 augustus 1947 2000 aanvallen gedaan op onze troepen. Er bestaat een onredelijke angst van de Bevolking. Dit is te begrijpen. Wat zou de bevolking in Nederland hebben gedacht, wanneer de opmars van de Duitsers in 1940 zonder dat er weerstand was of een schot gelost werd, plotseling midden in Brabant of Gelderland tot stand was gekomen. Hoeveel te meer dan de eenvoudige bevolking van Indie. Deze zag de plotselinge stopzetting van de politionele actie aan, als een aar wijzing van Allah. Daardoor werd de angst gevoeld van de bevolking. Ook thans wordt de angst gevoeld door de besluiteloosheid der Regering en de steeds herhaalde uitnodigingen van de Republiek. Steed wordt verzocht of zij mee willen regeren. Het wordt daar van de kken geroepen en als triump gevierd. Wij zijn ons bewust dat deze zaak anders zal lopen dan zij hadden gedacht. Deze Regering zal resultaat hebben, dat de Tribunaalzitting waar wij als licht gew zijn gedagvaard aan boord van de "Deville" worden beëindigd. Goes van Waters vergiste zich in Linggadjatti, Troelstra vergiste zich in 1918 en deze Regering vergist zich wanneer Minister Van Kleffens aan de Veiligheidsraad mededeelt, dat de Regering in In

een eigen Regering heeft gevormd. en nu verder wel zoet zal zijn. In de Verenigde Naties verklaarde de Regering, dat zij onbevoegd was op te treden in het geschil tussen Nederland en Indie. Paradijzen der internationale rechtsorde noemde Minister Beel ons eens, doch hij vergeet dat de Indische rechtsorde werd vernietigd. Daarvoor sneuvelden duizenden en liggen duizenden in de hospitalen. Onze eis voor een werkelijk vrij Indie blijft van kracht. Wij zullen deze strijd voortzetten. Het zal U en ons wel eens bitter te moede worden, doch laten wij zorgen dat deze bitterheid geen verbittering wordt. Wij moesten de toekomst moedig onder de ogen zien. Ik wil U bekennen dat ik dikwijls aan de wanhoop te proefi voel doch wij houden vast aan het woord: "Ende dispereert niet." Wij zetten deze strijd voort, omdat deze ons is opgelegd. Het is de lotsverbondenheid met de Indische volkeren die ook H.M. de Koningin bedoeld in haar rede van 7 December 1942. Hierop besloot de spreker zijn rede met een gedicht.

Hierop werd het woord verleend aan de debater, die aldus begon
Mijnheer de Voorzitter, Aanwezigen.

Zoals het U vermoedelijk is gegaan is het ook mij gegaan. Ik heb met groot genoegen gehoord de emotie, waarmee de spreker van deze avond heeft gesproken over zijn Indie. Zo was het, hun Indie. Voor de zijde waaruit de spr. is voortgekomen, was inderdaad het Rijk in Indie een bron van welvaart. Zij vormden een kleine groep waarvoor Indie een Paradijs was. De Europeese samenleving in Indie vertoonde een geheel ander beeld dan voor de Indonesische bevolking. Sommige uitlatingen van de spr. zijn dan ook zeer bedenkelijk. Was daar een Paradijs. Was Indie het best bestuurde gebied in Azie? Ik zeg U, dat ik de moed heb, dit te ontkennen. Hierdoor loop ik de risico volgens spr. tot de lagen te behoren, nu, dat neem ik dan Ik ontken en ben dus laag. Ik prijs mij gelukkig dat ik daarbij blijkbaar niet alleen sta. Meijer Ranneft, ook een Indiëkenner bij uitnemendheid, verklaart dat de gemiddelde Indonesier leeft van een bedrag van 2½ cent per dag. Dat was het Paradijs. Verder haal ik aan gedeelten uit de boeken die Prof. Boeke schreef in 1940 en 1946. Daarin schrijft deze o.a. Java is een der allerarmste landen van Azie. Dit tegenover het schitterende Paradijs. Zeker er was een Paradijs, doch alleen voor heren zoals Van Helsdingen, de voorzitter der vroegere Volksraad, een eerste voorstan der der oude koloniale politiek. Voor de Indische volksgemeenschap bestond er geen Paradijs. Indie werd verlicht, doch alleen voor de groten, de Europeanen. Indie werd een stuk Europa waar kapitalen werden verhandeld, doch in de kampongs ploeterden de bewoners in de bagger en modder. Grote gebouwen in de luxe wijken doch in schrille tegenstelling daarmee de krotten der bevolking. Aan de voorzijde waterleiding en aan de achterzijde de kali. Het was geen Paradijs en het was juist een der grootste grieven der progressieven in Indie, die ontzettende tegenstellingen. De spr. heeft zich vergist. Thans iets over het andere punt, het koloniale systeem. Volgens spr. bestond er geen koloniaal probleem. Zeker het is waar dat in de Grondwet in 1922 het woord kolonien werd geschrapt, doch daardoor werd niet het stelsel te niet gedaan. Ik wil U laten zien dat tot 1940 niets was veranderd. Wij hadden een Rijk hier en in Azie. De exploitatie bleef gelijk als was ingericht, door de Oost Indische Compagnie. De bedoeling was wel om verbetering te krijgen doch het bleef een overheerst land. Stokvis, Volksraadlid zei, dat de cultures meer bloem dan vrucht opleverden. Dit kwam er op neer dat de resultaten voor Nederland gelijk bleven na de verandering. Verder verwonder ik mij er over dat iemand als spr. kan spreken in het openbaar, dat Indie zijn eigen zaken mocht behartigen. Zelf een man als Feuilleateau de Bruijn een medewerker in Rijkseenheid stemde in 1936 voor een motie Soetardja, omdat hij vond, dat de ontvoegding van Indie maar eens moest afgelopen zijn. Voor sprek is er niets veranderd en voor hem blijft Rebel- rebel. Verder is iets gezegd, over de pro-forma goedkeuring der begroting van Ind

De spr. weet toch ook wel, dat deze eerst moest worden goedgekeurd door de G-C? In de Volksraad heerste veel critiek op het Moedersland. De Indische bevolking wilde reeds toen "Merdeka" vrijheid. De bevolking over het algemeen is achterlijk en wij kunnen ons voorstellen, dat degenen onder deze bevolking, die iets hebben geleerd en gezien, tot deze leuze kwamen. Zij toch kwamen onder de bekoring van hun eigen kennis. De spr. van hedenavond leeft in het verleden en ziet niet de gebeurtenissen die hebben plaats gevonden in Indië. Hij doet alsof de wereld op een bepaald punt is stil blijven staan. Hij doet ons aan de hand, zijn Antirevolutionaire visie op dit vraagstuk, hetgeen verklaarbaar is. Hij spreekt zuiver in de geest van Schouten en Tilanus. Ik heb met genoegen naar een rede van laatstgenoemde gehoord doch deze bleef ook bij het: "Rebel is rebel". Zij vergeten daarbij, dat zij eens zelf rebellen waren in de strijd tegen Spanje. Mede in verband met de strijd welke wij zelf pas hebben geleden, gevoel ik de strijd die het Indonesische Volk voert voor zijn vrijheid. Het ontwaken van enige intellectuelen zal moeten komen bij de massa van het Ind. Volk. Aan de ontwikkeling van dit volk is nooit veel gelegen geweest. Spr. en ik zijn beiden in het Onderwijs in Indië werkzaam geweest en weten dus, dat de ontwikkeling niet erg ver was gevorderd. Van de bevolking is plm. 90 % analphabeet. Pas in 1920 werd de eerste Technische Hogeschool en in 1924 de eerste Medische Hogeschool gesticht. Verder in 1926 een Rechts hogeschool. Het is een bedroefd beetje wat daar ieder jaar klaar komt van dit miljoenenvolk. In een bepaald jaar waren aldaar op de scholen in totaal 80 leerlingen waarvan echter nog maar 40 Indonesiers en 40 Europeanen. Dit geringe aantal met de in Nederland afgestudeerden, hebben in Indonesië de omkeer gebracht. Het politieke leven in Indonesië is pas van de laatste 30 jaar. Het voor de oorlog was Indië overdekt met politieke organisaties. Ook dit schijnt aan de spreker te zijn ontgaan, deze politieke ontwikkeling. In 1940 ontstond een concentratie van alle politieke partijen in Indië en deze besloot toen in 1941 te aanvaarden een onafhankelijk Indië. Ze stond op het standpunt "Merdeka". In 193 werd door de gematigde Soetardja een motie ingediend waarin werd gevraagd om een Rondetafelconferentie met Nederland, om te komen tot grotere zelfstandigheid. Deze werd ~~xxxxxxx~~ aangenomen doch in Nederland was men nog niet zover. De Nederlandse Regering onder mannen als Colijn en Welter was nog niet zover, en wees de motie Soetardja af. Dat is de houding van de heren die thans vooraan staan in het Comité Rijkseenheid. Zij hebben altijd de de ontwikkeling van Indië tegengehouden, wanneer dit de belangen van Nederland schaadde. Deze belangen waren primair. Ook bij de handelsbetrekkingen. Nederland no. 1 en altijd no. 1. Geen wonde dat de Indonesiers zich niet konden verenigen met deze gang van zaken. Een Indisch Parlement was er niet. Dit was een schijnparlement. De Volksraad was half gekozen half benoemd door de Gouverneur Generaal. Het had geen wetgevende bevoegdheid. Tot 1925 in het geheel niet, daarna, wanneer de G-C. goedkeurde. Het was onmogelijk in Indië te komen tot een volwaardig Parlement gezien de gesteldheid der bevolking. De ontwikkeling liet dit niet toe. Thans wil ik nog even een figuur naar voren brengen die reeds de de spr. is genoemd, n.m. Prof. Mr. van der. Deze spreekt in Vrij Nederland over de "Crisis der Waarachtigheid." In een vergadering in Begijnendijk sprak hij echter geheel anders. Daar toonde hij aan, dat er gehandeld moest worden in de geest zoals loer de Nederlandse Regering wordt voorgestaan. Ik voor mij geloof wel, dat de spr. dit het diepste van zijn geloof heeft gesproken doch hij heeft de zaken niet goed begrepen of bekeken. Ik wil hem dan ook niet betichten van onwaarachtigheid. Wanneer hij dus beweert dat het koloniaal probleem er niet is, weet hij het niet. Daar is een Volk dat een einde wilt maken aan de overheersing. Wij hebben dit zelf medegemaakt en moeten ons schamen achter de Regering die haar best doet om aan de verlangens van de bevolking te moeten te

komen. Ook wij staan op het standpunt, dat het een ramp voor ons en voor het Indische volk zou zijn, wanneer de band werd losgescheurd. Ik durf tegenover spr. tot de conclusie te komen omtrent deze Regering, die een politiek wil voeren van Recht en Gerechtigheid.

Na de pauze wordt aan de spreker gelegenheid gegeven voor zijn repliek. Hij sprak aldus :

Vergadering.

Ik zeg met opzet : "Ons Indie" en daar schaam ik mij niet voor. Ik heb het in mijn rede gehad over de Propagandadienst die wij vroeger, in tegenstelling met thans, niet nodig hadden. Buitenlanders hebben voor Indie propaganda gemaakt. Het Internationale Arbeidsbureau te Geneve is toch niet reactionair ? Dit rapporteerde in 1938 het navolgende over ons Indie : De natuurlijke grondstoffen worden door de Nederlands Regering liberaal d.w.z. vooruitstrevend ontgonnen. Een Japans Generaal bracht in 1943 rapport uit aan zijn Regering waarin hij zeide : "De Nederlandse Regering heeft zeer goed voor de Ind. bevolking gezorgd. 60 miljoen Nederlanders worden geleid door 60 000 Nederlanders. De Nederlanders leven voor de Inheemsen. Zij hebben Nederlands Indie ontwikkeld en dit kan een Paradijs worden genoemd." De grote Britsindische dichter Tagore, die de gehele wereld heeft bereisd, schreef : "Nergens op de wereld, in welk gebiedsdeel leeft de bevolking onder zulke gezegende omstandigheden als in Indie?"

Dat is iets daarvoor behoeven wij ons toch niet te schamen. Heeft de Heer Hagen in Batavia ooit lijken zien liggen ? Dat zien wij thans na de politionele actie. Rijkdom is betrekkelijk. Het gaat niet om het feit wat men heeft, doch wat men er voor kan kopen. Toen kon de Indier voor zijn 2½ cent per dag meer kopen dan thans voor zijn gulden. Toen kon hij genoeg krijgen thans niets. Toen in 1930 de depressie kwam was Indie straatarm en was toen de Nederlandse Regering niet bijgesprongen, dan was Indie failliet gegaan. Ik heb tijdens mijn verblijf in Indie meerdere huizen gehad waarvan de eigenaren Indiers, Chinezen en Arabieren waren. Huizen waren aldaar niet te koop doch wel te huur. De grond is van de Inheemsen en onvervreemdbaar. Juist door de schone wetgeving in ons Indie. Ik was in het laatst schoolhoofd en toen ik vertrok was mijn opvolger een Inkeemse. De debater heeft het over de weelde van de ene en de armoede van de andere. Is dit hier anders, vraag ik U ? Feuilleteau de Bruijn was een warm voorstander voor een vrij Indië en is dit thans nog. Hij heeft zich steeds uitgesloofd om de natie te wijzen op het gavaar dat dreigt. Ook thans doet hij dit nog. Hij is een warm strijder. Wij willen niet alles verdedigen wat er is gebeurd. Zeker er waren fouten. Van de motie Soetardja weet ik niets af. Zeker er was een politieke concentratie doch deze sprak zich als één man uit voor een staan achter de Regering en Oranje. Is de vooruitgang die wij in Indie beleven wel een vooruitgang zoals wordt beweerd ? Is de vooruitgang van Rusland in Midden-Europa wel vooruitgang voor de wereld ? Neen. Ik beschouw de Revolutie in Indie als een terugval. Er zijn krachten opgestaan zoals Soekarno, die voor ons nimmer zijn te aanvaarden. Toen Hitler in 1940 onze grenzen passeerde, stond Mussert met de hand omhoog om hem te verwelkomen. Soekarno stond met opgeheven had toen Japan Indie overmeesterde en riep daarbij : "Heil Nippon". De Nederlandse Regering valt thans in de grote fout, om colloborateurs te laten gaan. Zij moest deze bij de kladden grijpen en daarmee afrekenen. Deze mensen zijn politiek onstabiel.

De jeugd was volgens de debater in 1930 voor 90 % analphabeet. Hij weet toch ook wel, dat in 1940 40 % der schooljeugd een school bezocht en ik weet het, het is nog niet veel, doch veel meer dan voor 40 jaar terug. Ik vraag U, hoeveel gaan er thans naar de school in de Republiek ? De Regering heeft het land overgelaten aan Inheemse Regenten. U weet toch allen de klacht van Multatuli over de Klacht aan de Regenten. Het Nederlands bestuur is van 1900 en geen drie eeuwen, zoals spreker beweerde. Hoe de samenstelling va

het Indische Parlement was. weet ik niet, doch wel weet ik, dat toen Soekarno een voorstel er door moest hebben, hij 30 Communisten benoemde. Waren die ook gekozen, vraag ik ? Over de goedkeuring der wetten door de C-G wijs ik de debater nog vragen is daarin verschil met ons land ? Hier worden toch de wetten ook goedgekeurd door de Koningin ? Hier is ook wel eens een wet geweigerd doch in Indie zijn mij daarvan geen gevallen bekend. De verhouding was goed en er werd praktisch goedgekeurd, wat door de Volksraad werd aangenomen. De debater zegt : Er is een Volk ontwaakt, doch dan vraag ik hem : Welk Volk ? Er is geen indisch volk net zomin als een Europees Volk. Zelfs het eiland Java is nog nimmer een staatkundige eenheid geweest. Meermalen is het geprobeerd om meerdere staten bij elkaar te krijgen doch steeds is dit nog mislukt. Er zijn daar volkeren die verschillende talen spreken en elkaar niet kunnen uitstaan. Dat openbaart zich ook nu. Ieder wil een eigen staatje en wanneer wij dat aan het Indische Volk overlaten komt er niets van terecht. Het is geen eenheid. Wij geloven niet aan die eenheid. Wij staan voor : Een Rijkseenheid aan Nederland verbonden. Deze heeft zich op verschillende wijzen gemanifesteerd. Een klein feit daarvan. Een jaar na de overheersing in 1941. Tot in de kleinste dessa's zag men drie vlaggen hangen. De twee buitenste kleine vlaggen voor Oost en West Indie, terwijl de grote in het midden halfstok hangt. Dat betekende rouw over het geslagen Nederland. 's Avonds kwamen dan de bevolkingen van de dessa's en brachten bloemen aan de voeten van de vlaggemasten, waarbij het Nederlandse Volkslied werd gezongen. Dit was een manifestatie voor Nederland zonder Europeanen doch alleen door Inheemsen. Ziet daar een voorbeeld.

Met een gedicht sloot spr. ook deze repliek.

Hierop werd nogmaals het woord verleend aan debaten Hagen..

Deze begon zijn repliek aldus :

Ik wil het kort maken en wil U eerst mededeling doen van het feit, dat de spr. van deze avond mij heeft medegedeeld, dat hij ge- politicus is. Hiervan neem ik nota, alhoewel ik dit reeds had be- merkt. Ik het niet tragisch toehoorders, dat de spr. als kroon- getuige moet nemen een Japans generaal ? Ik voor mij blijf liever bij andere getuigen en wel mensen die Indie kennen. Boeke e.a.

Wat betreft de uitspraak van de spr. dat in 1940 40 % van de schoo- gaande jeugd/bezocht, daarop wil ik hem antwoorden dat het onder- wijs op een zeer laag peil stond, hetgeen ook hem wel bekend is. Men kon niet meer geven dan het hoogst no dzakelijke n.m. lezen, schrijven en rekenen. Dit onderwijs was niet in staat het analpha bisme op te heffen. Vast staat, dat dit percentage zeker 94 % was en ik was met mijn berekening aan de voorzichtige kant.

Tenslotte wil ik nog iets zeggen over de perso n van Soekarno. Hierover spreek ik met opzet, omdat daarover veel wordt gesproken. Om over Soekarno te kunnen oordelen moet men de geschiedenis iets kennen. Ik kan U wel vertellen, dat, toen Soekarno in 1928/ uit de gevangenis werd ontslagen, ben ik naar Batavia gereisd met het do om hem de hand te drukken, hetgeen ik dan ook heb gedaan. Ik heb hem toen gelukkigwens met zijn vrijlating. Toen Soekarno's als jor ingenieur in Indie terugkwam, zag hij hoe zijn Volk geknecht werd. Toen ontstond bij hem de drang om te strijden voor de vrijmaking van dit Volk. Ik heb hem persoonlijk eens horen spreken op Java en ik kan U vertellen, dat ging kracht van uit. De Inheemsen stre- den toe wanneer hij sprak over zijn vrijheidsideaal. Toen werd So karno, omdat hij te lastig werd, uit de geme nschap verbannen. In de verbanning heeft hij hierop vele jaren doorgebracht. Daar leer- hij andere vrijheidsstrijders kennen waaronder veel Christenen. Met de bezetting van Indie werd hij door de Jappen uit de verban- ning gehaald en verkreeg de vrijheid. Zeker is hij toen fout ge- weest doch dit is psychologisch wel te verklaren. Om hem nu te vergelijken met een Mussert, is laag. Al heeft hij verkeerd geha- deld op een gegeven ogenblik, een verrader is hij niet geweest. Ik dank de leiding van deze avond voor de ruime spreektijd. De vergadering had een ordelijk verloop. werd te ruim 23 uur gesl